

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **B. B. (dříve M. A.)**, zast. JUDr. Jitkou Šmídovou, advokátkou se sídlem v Praze, Koněvova 150, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 3. 2004, č. j. 24 Az 141/2003 – 39,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**
- III.** Soudem ustanovené advokátce JUDr. Jitce Šmídové **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů celkem ve výši 2558,50 Kč, které jí budou proplaceny do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá rozsudek Krajského soudu v Ostravě č. j. 24 Az 141/2003 - 39 ze dne 11. 3. 2004, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM – 2693/CU-06-C08-2001 ze dne 10. 4. 2002, jímž nebyl stěžovateli podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), udělen azyl a jímž bylo zároveň vysloveno, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle § 91 téhož zákona.

V kasační stížnosti proti výše uvedenému rozsudku označil stěžovatel jako důvody této stížnosti „důvody specifikované v § 103 odst. 1 písm. a) až d)“ zákona č. 150/2002 Sb.,

soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“); jinak kasační důvody nekonkretizoval. Namítal, že krajský soud posoudil předmětnou kauzu v rozporu s platným právním řádem a že shledal vážná pochybení všech dosavadních orgánů v řízení o udělení azylu v projednání věci u krajského soudu, který projednal věc v rozporu se zákonem o azylu. Navrhl, aby napadený rozsudek byl zrušen a věc byla vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení; kromě toho požádal o ustanovení právního zástupce a o tlumočníka.

Současně stěžovatel navrhl, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Usnesením č. j. 24 Az 141/2003 - 60 ze dne 22. 7. 2005 krajský soud stěžovateli ustanovil advokátku, JUDr. Jitku Šmídovou jako zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Usnesením č. j. 24 Az 141/2003 - 65 ze dne 16. 11. 2005 vyzval krajský soud zástupkyni stěžovatele, aby ve lhůtě 1 měsíce od doručení usnesení opravila a doplnila kasační stížnost tak, že uvede v jakém rozsahu a z jakých důvodů je kasační stížnost podána. Ustanovená zástupkyně vady kasační stížnosti odstranila a kasační stížnost dne 3. 1. 2005 doplnila.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že klíčovým a stěžejním momentem této kauzy je skutečnost, že stěžovatel opustil svou zemi původu v důsledku reálné obavy o svůj život, a to v důsledku svého střetu s teroristickými živly v jeho zemi. Pracoval jako řidič nákladního automobilu — cisterny v rafinerii firmy S., která vozila chemické látky na S., případně i do Tunisu. Jednalo se o tekuté látky vzniklé jako vedlejší produkt z rafinace ropy, které teroristé potřebovali. Při jedné z cest stěžovatele kontaktovali a požadovali po něm, aby s nimi spolupracoval a předával jim zmiňované chemické látky. Stěžovatel odmítl a naopak celou záležitost oznámil svým nadřízeným v důvěře, že z toho vyvodí potřebné závěry a nějak mu pomohou. Nic takového se nestalo. V důsledku nečinnosti svého zaměstnavatele dostal obrovský strach o svůj život, protože si dobře uvědomoval, že za neakceptování „nabídky spolupráce“, navíc za její oznámení zaměstnavateli, bude ze strany teroristů dříve či později „potrestán“. Přitom nemohl jednat jinak. Pokud by zaměstnavateli nic neoznámil, bylo více než pravděpodobné, že při další cestě jej tyto nelegální teroristické struktury znovu osloví a další odmítnutí by nemusel ani přežít, protože jde o zemi, kde lidský život nemá příliš vysokou cenu. Stěžovatel volil jedinou možnost — odchod ze země. Zpočátku se zdržoval legálně i nelegálně na území různých cizích států a později ho převaděči přes Slovensko převezli do České republiky, kde byl zadržen policií a ta ho deportovala do azylového tábora. To, že situace stěžovatele je velmi vážná, svědčí fakt, že teroristé unesli jeho bratra de facto jako rukojmí a matce sdělili, že jakmile se stěžovatel vrátí do Alžírsku, má je vyhledat a oni propustí jeho bratra. Matka únos oznámila policii a ta jí sdělila, že budou bratra stěžovatele hledat. V souvislosti s tím stěžovatel připomíná, že v Alžírsku pokračují stále ozbrojené útoky teroristů, zaměřené i na jednotlivce. Podle mínění stěžovatele je velmi pravděpodobné, že teroristé jsou ve spojení s policií a s dalšími státními institucemi, jako například soudy. Z důvodu toho nemůže stěžovatel řešit svou situaci prostřednictvím ochrany státních orgánů v zemi původu.

Není tedy pochyb o tom, že stěžovatel byl donucen opustit svou vlast ze závažných osobních důvodů, resp. ze strachu o svůj holý život, když odmítnul spolupracovat s teroristy. Ohrožení vlastního života považuje za pádný důvod, pro který člověk musí opustit svou rodnou zem. Znemožnění dalšího normálního života s každodenním strachem ze smrti mu dovoluje zastávat názor, že stěžovatele k postupu, který volil, vedly ryze osobní důvody a vůbec ne žádné ekonomické důvody, resp. obava před trestním stíháním za spáchání nějakého trestného činu. Ostatně ekonomickému podtextu jeho odchodu ze země odporuje

už sama ta skutečnost, že stěžovatel byl zaměstnán a pobíral mzdu a tedy materiální nouzi rozhodně netrpěl.

V souvislosti s tím poukazuje na to, jak postupoval správní orgán, ale nakonec i soud při posuzování jeho žádosti o azyl. Nechce žádným způsobem polemizovat, že nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle ustanovení 12 písm. a) a b) a ustanovení 13 zákona o azylu. Naopak jeho případ spadá pod podmínky, za kterých lze udělit azyl podle ustanovení 14 zákona o azylu. Z uvedeného ustanovení vyplývá, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a rozhodování o tomto azylu se děje v rovině volné úvahy správního orgánu. Stěžovatel se domnívá, že i vlastní správní uvážení se musí, kromě právního rámce, pohybovat v mezích morálního a etického cítění, se kterým musí počítat i samotný zákon. Jestliže by tomu tak nebylo, tak vlastní posouzení dané situace či okolnosti by vznikalo na libovůli příslušného správního orgánu, které by vzhledem k nastolené politice vůči cizincům, bylo vždy negativní, a to jistě nebylo záměrem zákonodárce. Nerozhodovala by tak objektivní stránka dané věci, která by měla v první řadě být prioritní, nýbrž subjektivní náhled správního orgánu.

Stěžovatel se nedostal do této závažné situace svoji vinou a s plnou odpovědností nad důsledky si uvědomuje, že se nemůže do Alžírsko vrátit. Existují důvody, které by měl správní orgán i soud vzít v potaz a učinit pro jejich hodnověrnost tolik důkazních prostředků, kolik by bylo zapotřebí. Jeden a ten nejhlavnější, který je znám jak správnímu orgánu tak i soudu, je skutečnost, že návratem do země původu stěžovateli hrozí fyzická likvidace ze strany zločineckých struktur s tím, že naděje, že by jej ochránily policejní nebo jiné státní orgány je nepatrná. Navrátil by se tam, odkud byl donucen uprchnout a jeho situace by byla stejně závažná nebo ještě dokonce horší než před jeho odchodem. To, že chtěl svůj pobyt na území našeho státu zlegalizovat, aspoň ve formě uděleného azylu, by mu mělo, být ku prospěchu v kontextu s tím, že se plně ztotožňuje s právním řádem České republiky a nechce jej porušovat.

Na jedné straně je skutečností, že na humanitární azyl není právní nárok, na druhé straně by mělo být zřejmé, zcela transparentní, co si správní orgán představuje pod podmínkami pro splnění ustanovení 14 zákona o azylu, jakými úvahami v konkrétním případě je veden při rozhodování, zda žadatel naplňuje, či nenaplňuje podmínky pro udělení azylu z humanitárních důvodů. Bohužel nelze vyloučit, že zamítnutím citované žádosti, by správní orgán i soud vědomě vystavily stěžovatele do ohrožení jeho života, což je nepochybně v rozporu se základními lidskými právy.

Krajský soud v Ostravě dle stěžovatele pochybil v následujících skutečnostech:

1) Správní orgán se dopustil nezákonného posouzení dané právní otázky ve smyslu zákona o azylu. Stěžovatel se domnívá, že splňuje důvody pro udělení azylu ve smyslu ustanovení 14 zákona o azylu. Udělení azylu podle 14 zákona o azylu je vázáno na důvody zvláštního zřetele hodné pro případ, že nejsou podmínky pro udělení azylu ve smyslu ustanovení 12 citovaného zákona. Správní orgán měl z vlastního podnětu shledat tento případ hodným zvláštního zřetele a udělit stěžovateli azyl z humanitárních důvodů. Hrozba fyzického násilí nebo možné smrti takový důvod určitě představuje nebude-li se touto skutečností správní orgán zabývat, dopustil by se tím porušení základních ustanovení Listiny základních práv a svobod, konkrétně čl. 6 a čl. 10. Dále uvádí, že stěžovatele při žádosti o azyl nevedla ztížená ekonomická situace, ale strach o svůj život.

2) Krajský soud v Ostravě vycházel ze zjištěného skutkového stavu, který byl nastolen v řízení před správním orgánem. Neprovedl nové důkazy, které by odstranily vady řízení před správním orgánem, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v řízení o udělení azylu podle ustanovení 14 zákona o azylu. Dopustil se tím porušení ustanovení 76 a 77 odst. 2 s. ř. s.

3) Na základě uvedených skutečností si dovoluji konstatovat, že Krajský soud v Ostravě nesprávně posoudil právní otázku správním orgánem v předcházejícím řízení a neodstranil vady řízení, které ovlivnily zákonnost celého rozhodnutí, čímž byly naplněny důvody pro podání kasační stížnosti podle ustanovení 103 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil dne 9. 2. 2005. Popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Správní orgán ke kasační stížnosti konstatuje, že potíže stěžovatele, které měl v zemi původu (teroristé po něm, jako po řidiči nákladního automobilu s chemickými látkami požadovali spolupráci) nedosáhly ani takového charakteru ani takové intenzity, aby bylo lze považovat takové jednání pronásledování ve smyslu 12 zákona o azylu. Stěžovatelův právní zástupce pak sám připouští, že stěžovatelova situace v zemi původu nenaplnovala znaky skutkové podstaty pronásledování, stěžovatel dále nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle ustanovení 12 zákona o azylu. Správní orgán dále konstatuje, že ve stěžovatelově případě nebyly dále ani shledány zvláštního zřetele hodné důvody pro udělení humanitárního azylu dle 14 zákona o azylu (dále jen humanitární azyl). Na udělení humanitárního azylu není právní nárok a je pouze na volném uvážení správního orgánu zda shledá v zvláštního zřetele hodné důvody pro udělení azylu. I pro řízení o kasační stížnosti odkazuje správní orgán na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Soud neshledal v závěrech a postupu správního orgánu nezákonnost ani vady řízení. Správní orgán neshledal důvody ani k přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Z výše uvedených důvodů správní orgán navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ust. § 109 s. ř. s., a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že dne 18. 7. 2001 podal stěžovatel návrh na zahájení řízení o udělení azylu. V žádosti uvedl, že opustil Alžírsko v březnu roku 2001, protože se bál o svůj život. Sdělil, že po něm teroristé požadovali, aby s nimi spolupracoval. Ve vlastnoručně psaném prohlášení doplnil, že odešel z Alžírska, protože pracoval jako řidič ve státním podniku a odmítl spolupracovat s teroristy. Dodal, že žádá o udělení azylu v ČR, protože teroristé jej hledají a chtějí, aby s nimi spolupracoval, což by bylo pro teroristy výhodné vzhledem k tomu, že místo, kde výše jmenovaný pracoval, bylo nedaleko od hor, kde se teroristé shromažďují. V pohovoru konaném dne 23. 10. 2001 vedeném v jazyce arabském za účasti kvalifikovaného tlumočnicka arabského jazyka stěžovatel upřesnil, že opustil Alžírsko již v únoru roku 2000 a že důvodem jeho odchodu byl strach z teroristů. Jako řidič cisternové nákladního tahače v rafinerii S. v hlavním městě Alžíru převážel chemické látky vzniklé jako vedlejší produkt při rafinaci ropy, do různých měst v Alžírsku, ale i do zahraničí, konkrétně do Tuniska. Při jednom převozu v září nebo říjnu roku 1999, jej na silnici zastavili teroristé převlečení za policisty a pod záminkou silniční kontroly po něm požadovali, aby jim náklad s chemikáliemi předal. Vybídli jej k další spolupráci. Stěžovatel návrh neakceptoval, náklad nepředal a oznámil incident svému nadřízenému. Na policii se neobrátil, protože jej teroristé upozornili, ať se o to nepokouší, a navíc to, podle jeho vyjádření, ani nemělo smysl, protože policisté v Alžíru jsou s teroristy ve spojení a vláda sama teror uskutečňuje. Po tomto incidentu stěžovatel ukončil výpověď svůj pracovní poměr a odjel do O., kde žil u svých příbuzných, kde žil až do svého odjezdu - únor roku 2000. Alžírsko opustil ilegálně, bez platného pasu, nalodil se jako černý pasažér na loď odplouvající do Turecka, kde se zdržel 7 měsíců, během nichž překročil hranici do Řecka, kde požádal o azyl, ale byl odmítnut a vrácen zpět do Turecka. Z Turecka pokračoval přes Rumunsko a Moldávii, kde se zdržel 1 měsíc na Ukrajinu, kde strávil 6 měsíců. Na Ukrajině se snažil ilegálně přejít na Slovensko. Byl zadržen slovenskou policií a 3 měsíce zajištěn za ilegální pobyt na Ukrajině. Při druhém pokusu vstoupil na území Slovenska, kde pobýval měsíc. Na území ČR vstoupil dne 28. 6. 2001 a bezprostředně po příjezdu šel na policejní stanici v P., kde oznámil, že chce požádat o azyl. Policisté mu dali adresu pobytového azylového střediska, stěžovatel však, neměl dostatek peněz na cestu a proto se rozhodl přenocovat na ulici. Při kontrole byl zadržen policejní hlídkou a umístěn do zařízení B., kde se rozhodl požádat o azyl. Stěžovatel potvrdil, že do svého odjezdu ze země neměl žádné problémy se státními orgány, soudy, policií a neúčastnil se politického života.

Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 10. 4. 2002 rozhodnutí, kterým dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu neudělil stěžovateli azyl. Současně vyslovil, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, že stěžovatel opustil svou vlast z důvodu strachu před teroristy a obavy o život, přičemž uvedl jen jeden případ, kdy jej teroristi kontaktovali a neuvedl žádný konkrétní případ, kdy by teroristé podnikli na jeho osobu útok. Na základě posouzení výpovědi stěžovatele a výše uvedených informací o postoji státních orgánů Alžírska vůči extrémistickým skupinám dospěl žalovaný k závěru, že stěžovatel nebyl vystaven persekuci ze strany státních orgánů své vlasti. Žalovaný rovněž nezjistil, že by motivem jednání teroristů a jejich zájmu o osobu žadatele byly jeho rasa, národnost, náboženství, příslušnost k určité sociální skupině nebo jeho politické přesvědčení. Z informací, ze kterých žalovaný vycházel, je zřejmé, že útoky teroristických skupin postihují poměrně širokou část obyvatelstva a nejsou v převážné míře zaměřeny na konkrétní osoby. Intenzita jednání teroristů vůči stěžovateli rovněž nedosáhla takové úrovně, aby mohla být označena za pronásledování ve smyslu 12 zákona o azylu. Stěžovatel se v případě obav z jednání třetích osob může obrátit na příslušné státní orgány své země, případně na nadřízené

státní orgány, a využít tak možností, které právní řád dané země k ochraně práv jednotlivce poskytuje.

Předmětné rozhodnutí napadl stěžovatel opravným prostředkem. Stěžovatel v opravném prostředku namítal, že s rozhodnutím žalovaného nesouhlasí. Do Alžírka se vrátit nemůže, protože mu teroristé stále vyhrožují, jeho bratr se ztratil. Přeje si, aby v Alžírsku byla revoluce a on se mohl vrátit domů. Krajský soud žalobu zamítl.

Proti rozsudku podal stěžovatel včas kasační stížnost.

Stěžovatel v kasační stížnosti výslovně uplatňuje kasační důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy namítá nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem a dále kasační důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy namítá vady řízení spočívající v porušení zákona v ustanoveních o řízení před správním orgánem.

K tvrzené nezákonnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. konstatuje Nejvyšší správní soud, že tato spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytykanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Stěžovatel spatřuje nezákonnost napadeného rozsudku v nesprávném posouzení podmínek pro udělení humanitárního azylu. Stěžovatel v kasační stížnosti závěr žalovaného o neudělení azylu dle ustanovení § 12 písm. a) a b) a § 13 zákona o azylu nezpochybňuje, když uvedl, „že nechce žádným způsobem polemizovat, že nesplňuje podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu.“

Proto se Nejvyšší správní soud zaměřil na přezkum toho, zda žalovaný nepochybil, pokud neshledal u stěžovatele naplnění podmínek pro udělení azylu humanitárního.

Obecně lze pak poukázat na skutečnost, že udělení tzv. humanitárního azylu neboli azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu je věcí volné úvahy příslušného orgánu státní správy včetně úvahy o tom, zda jde o případ hodný zvláštního zřetele, protože na udělení azylu z humanitárního důvodu není právní nárok. Žadatel o azyl tudíž neudělením azylu z humanitárního důvodu nemůže být zkrácen ve svých právech. Institut „případu hodného zvláštního zřetele“ je neurčitým právním pojmem, avšak vlastní rozhodnutí správního orgánu humanitární azyl udělit či nikoliv, je výsledkem správního uvážení.

Shodně s názorem krajského soudu Nejvyšší správní soud neshledal, že by žalovaný rozhodl o neudělení humanitárního azylu v rozporu se zákonem. Žalovaný nepřekročil meze správního uvážení a své rozhodnutí taktéž dostatečně odůvodnil.

Soudu nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli, to je věcí oprávnění žalovaného. Soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, věcně jen v tom směru, zda žalovaný nepřekročil meze stanovené zákonem. Pokud žalovaný správní orgán řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatele, tak i stav v jeho zemi, a pokud z nich sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci, zejména, když stěžovatel ve správním řízení ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu sám neuváděl. Stěžovatelem popsané problémy s teroristy, kdy stěžovatel uvedl jen jeden případ, kdy jej teroristi kontaktovali a neuvedl žádný konkrétní případ, kdy by teroristé podnikli na jeho osobu útok, nepostačující k udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu.

V této souvislosti odkazuje Nejvyšší správní soud na svůj rozsudek ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004, kde uvedl: „Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Zatímco tak v jiných právních předpisech reaguje zákonodárce na skutečnost, že není schopen předpokládat všechny situace, v nichž je určitý postup – zde poskytnutí azylu – vhodný či dokonce nutný, typicky demonstrativními výčty za účelem odstranění či alespoň zmírnění tvrdosti; v zákoně o azylu zvolil kombinaci dvou ustanovení obsahujících výčty taxativní a jednoho ustanovení umožňujícího pohledem humanitárních hledisek řešit situace nezahrnutelné pod předchozí dvě ustanovení. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“

Aplikuje-li soud výše řečené na konkrétní situaci stěžovatele, dospívá k závěru, že osobní situace stěžovatele, tak jak byla zjištěna žalovaným a přezkoumána krajským soudem, není natolik zjevně a nesnesitelně tíživá, že by bylo možno hovořit o tom, že by nepřiznání humanitárního azylu bylo způsobeno zjevnou libovůlí žalovaného. Nebyla-li pak zjištěna na straně žalovaného libovůle, postupoval krajský soud zcela správně, když do správního uvážení žalovaného o otázce, zda byly v případě stěžovatele dány důvody hodné zvláštního zřetele, nijak nezasahoval, zvláště když námitka směřující proti neudělení humanitárního azylu nebyla v žalobě výslovně uvedena. Úkolem soudu ve správním soudnictví totiž obecně je přezkum pohledem zákonnosti, byť v takzvané plné jurisdikci, a volné uvážení při rozhodování o udělení azylu z humanitárních důvodů podle okolností konkrétní věci je vyhrazeno toliko žalovanému.

Ve stěžovatelově případě je třeba konstatovat, že se žalovaný možností udělit humanitární azyl zabýval. Jak bylo uvedeno výše v rekapitulaci obsahu správního spisu, žalovaný neudělil humanitární azyl podle ustanovení § 14 zákona o azylu po posouzení jeho osobní situace a poměrů v zemi jeho státní příslušnosti.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že závěr žalovaného o neudělení humanitárního azylu, je zákonný a žádným způsobem nepřekračující meze volné úvahy správního orgánu. Z těchto důvodů tedy stěžovatelu námitku Nejvyšší správní soud za důvodnou nepovažuje.

Stěžovatel dále v kasační stížnosti namítal, že krajský soud vycházel ze zjištěného skutkového stavu správního orgánu. V této souvislosti soudu vytýká, že neprovedl nové důkazy, které by odstranily vady řízení před správním orgánem, spočívající v nesprávném posouzení udělení humanitárního azylu. Tímto postupem krajský soud dle mínění stěžovatele porušil ustanovení § 76 a § 77 odst. 2 s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Povinnost zjistit skutečný stav věci ukládá správnímu orgánu ustanovení § 32 zákona č. 71/1967 Sb. správního řádu. Dle citovaného ustanovení je správní orgán povinen opatřit si potřebné doklady pro rozhodnutí. Důkazní břemeno v řízení vyplývající z břemene tvrzení vážne však na žadateli o azyl. Ze spisového materiálu vyplývá, že žalovaný vycházel při svém rozhodování ze všech skutečností uvedených stěžovatelem v průběhu azylového řízení. Skutečnosti stěžovatelem sdělené žalovaný porovnal s informacemi ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv v Alžírsku za rok 1999 a 2000 a dalších shromážděných dokumentů. S podklady rozhodnutí stěžovatele řádně seznámil a umožnil mu vyjádřit se k jejich obsahu, případně navrhnout jejich doplnění. Svého práva, ačkoliv řádně poučen, stěžovatel nevyužil.

Stěžovatel v kasační stížnosti nekonkretizuje, jaké další důkazy měly být za účelem zjištění naplnění podmínek pro udělení humanitárního azylu provedeny. Jak již bylo výše uvedeno, žalovaný se udělením humanitárního azylu zabýval. Posoudil osobní situaci stěžovatele (řádně zhodnotil všechny skutečnosti uvedené stěžovatelem) a poměry v jeho zemi, které detailně popsal v odůvodnění svého rozhodnutí a došel k závěru, že podmínky pro udělení humanitárního azylu v případě stěžovatele naplněny nejsou.

Nejvyšší správní soud má za to, že stav věci byl zjištěn spolehlivě, přesně a úplně, žalovaný si opatřil potřebné podklady pro své rozhodnutí, k dokazování použili všech prostředků, jimiž lze zjistit a objasnit skutečný stav věci. Napadené rozhodnutí vyplývá ze zjištěných podkladů a je dostatečně zdůvodněno. Skutková podstata má náležitou oporu ve spisech, při jejím zjišťování nebyl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit jeho zákonnost. Za této situace nebylo třeba dokazování jakkoliv doplňovat a pro aplikaci ustanovení § 76 s. ř. s. krajským soudem nebyly naplněny zákonné podmínky.

Z výše uvedených skutečností nemohl Nejvyšší správní soud taktéž přisvědčit námitce stěžovatele tvrdící porušení ustanovení § 77 odst. 2 s. ř. s. Zmíněné ustanovení ponechává na úvaze soudu, zda zopakuje nebo doplní důkazy provedené správním orgánem, přičemž podle ustanovení § 52 odst. 1 s. ř. s. je pouze na soudu rozhodnout o tom, které z navržených důkazů provede a zda provede i důkazy jiné. Za situace, kdy soudu nevznikly pochybnosti o zjištěném skutkovém stavu a krajský soud se ztotožnil s právním

hodnocením provedeným žalovaným, pokud stěžovatel v podané žalobě doplnění dokazování nenavrhoval, nebyl soud povinen za použití § 77 s. ř. s. provádět dokazování. Závěr soudu, že není potřebné či účelné dokazování jakkoliv doplňovat je plně v jeho pravomoci a takovému postupu nelze ničeho vytknout.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že tvrzené důvody podání kasační stížnosti zakotvené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. nebyly naplněny. Kasační stížnost není důvodná, a proto ji Nejvyšší správní soud dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Protože stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra ČR, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

Stěžovateli ustanovil krajský soud pro řízení o kasační stížnosti zástupce advokáta podle ust. § 35 odst. 7 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení v tomto případě odměnu za zastupování a hotové výdaje platí stát. Při určování výše odměny a náhrady hotových výdajů advokátovi vycházel Nejvyšší správní soud z vyhlášky č. 177/1996 Sb. Dospěl k závěru, že zástupkyni stěžovatele náleží odměna podle ust. § 11 odst. 1 písm. b) a d) této vyhlášky, tedy za dva úkony právní služby po 1000 Kč (§ 9 odst. 3 písm. f) cit. vyhlášky a § 7 této vyhlášky). Dále ji náleží náhrada hotových výdajů za dva úkony ve výši po 75 Kč (§ 13 odst. 1, 3 cit. vyhlášky). Vyúčtované náklady Nejvyšší správní soud zástupkyni stěžovatele přiznal, protože odpovídají obsahu spisu. Zástupkyně stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty. Celkem tak zástupkyni stěžovatele náleží odměna a náhrada hodových výdajů ve výši 2150 Kč, zvýšená o DPH v sazbě 19% ve výši 408,50 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 30. ledna 2006

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu